

L a t w e e f c h u   A w i s e s .

Dr. 20. Zettortdeenâ 17tâ Meijs 1834.

No Pehterburgas.

Muhfu augsti zeenichts Keisers zaur wissu walsti grahmata islaidis, kurrâ winsch sinnu dohd, ka winna wezzakajs dehls behrnu gaddus jau nodsihwojis un patlabban pitnigâ wezzumâ nahzis. Schi grahmata skann muhsu wallogdâ tâ:

Zaur Deewa schehlastibu

Mehs Nikolai tas Pirmais,

Keisers un Patwaldineeks wissu
Kreewu = walstis 2c. 2c. 2c.,

dohdam saweem ustizzameem pawalstineekeem scho sinnu:

Muhfu walstis grunta = likkumds irr nospreests, ka Krohnamantineeks pilnigâ wezzumâ nahf, kad feschpazmitu gaddu nodsihwojis.

Scho wezzumu Muhfu lohfi mihlohts dehls, tas Lechwirts Aleksander Nikolajewitsch, 17tâ schi mehnescha deenâ atsneedsis.

Deewam no firds pateikdami, kas Winnu lihds schim usturrejis, Mehse scho deenu ka weenu sismi ka Deews Mums schehligs irr, un Muhs arr us preekschu swehtiht gribb, fanehman, un swehtijam us Kristus augschamzelschanas swehtkeem, 22trâ schi mehnescha deenâ, ta Krohnamantineeka eestahschanu peeauguschu zilweku fahrtâ.

Schinni deenâ tappe Deewa swehtâ nammâ, Muhfu un augstu walstis teefas fungu preekschâ, pehz Muhfu ihsten tizzigas basnizas likkumeem, Deewam tam Wissu augstakam pateikschanas dohtas un ta swehrestiba, kas pehz walstis grunta likkumeem Krohnamantineekam jaswehre, kad pilnigu wezzumu atsneedsis, swehreta.

Muhfu mibleem ustizzameem pawalstineekeem scho sinnu dohdami, tohs skubbinajam lai lihds ar mums firsnigi Deewu lihds, ka winsch, tas Wissu augstakais, to Krohnamantineeku sawds pilnigds gaddds ar gudribu un taisribu gribbetu swehtiht, ar sawu spehzigu gabdaschanu winnu

us winna dsihwibas zelleem pawaddiht, un ka winna firds zaur Deewa rohku pasargata un us to augstu ammatu, kas tam us preekschu buhs, zeenigi fataisita taptu.

Zurflacht pawehlesam:

Pirmâ fahrtâ: ka to schè flacht peeliftu swehrestibu pee Muhfu grunta likkumu grahmatahm buhs peelift un glabbacht.

Dhtrâ fahrtâ: ka wissâs basnizas Muhfu walsti, pirmâ swehtdeenâ pehz tam, ka schi sinna buhs nonahkuffi, Deewam tam dewejam wissu labbu dahwanu, par to, ka Krohnamantineeks sawu pilnigu wezzumu irr atsneedsis, buhs pateikschanas doht. — Schi grahmata irr islaista Pehterburgâ 22trâ April 1834tâ gaddâ pehz Kristus peedsinschanas, Muhfu waldischanas dewitâ.

Uppaksch to pirmu rakstu augsti zeenichts Keisers pats ar sawu rohku rakstijis sawu wahrdu:

N i k o l a i .

Pehterburgas Awises arri lassa, ka tur ta Krohnamantineeka gohda = deenu swehtija, un ka winnu par Krohnamantineeku un par Karrawihru swehrinaja.

22trâ April, pirmâ leeldeenâ, tappe ta basniza kas Keisera pilli, ko par seemas pilli nosauz, us to fataisita. Pulksten diwds pehz pusedeenâs bij tahs Keiseru waldischanas simes, probti: Krohnis, zeyteris un selta abhols us ihpaschu galdinu noliktas, kas pa kreisu rohku pee masa altara stahweja, wirs kurrâ swehts frusts un Ewangeliuma grahmata gulleja. Pehz tam eewedde wissus augstus un leelus fungus kam brihw Keisera pilli nahkt, un tohs kas no swehscheem Kehnineem us Pehterburgu pee Keisera subtitii. Beidsiht eenahze pats augsti zeenichts Keisers un augsti zeenita Keiserene ar to Krohnamantineeku un saweem zitteem peederrigeem un

ar dauds augsteem fungeem. Das augstakais basnizkung, kam tas gohda = wahrds Metro-polihis, ar wahrdu Seraphim, un tee zitti mah-zitaji winneem pretti gabje un tohs fanehme ar swehtu frustu un ar swehtitu uhdeni. Pehz tam, ka Keisers ar fawu augstu laulatu draugu bij ap-sehduschees, tad skaitija sawadu luhgschanu, kas us scho deenu ihpaschi bij usrakstita, un kas ar scheem wahrdeem beidsehs:

„Kungs, muhsu Deews, Rehniasch wissu Rehninu un Tehws, awots wiffas dschwibas debbesis ka arridsan wirf semmes, kas Abbraäimam Ihsäku par zerribu sawas zilts un Dahwidam Salamanu par walstibas mantineeku dewis, mehß pateizam tew, ka Tu arri tawu kalpu, muhsu ihsten tizzigu Patwaldineeku, Kungu un Keiseru Nikolai Pawlowitschu, un winna laulatu draugu, to ihsten tizzigu Keisereni Aleksandri Weodorowni ar behrneem effi apwehtijis, un par sibmi tawas schehlstibas Keiseram un winna walstibai winna pirmsuntu dehlu un mantineeku to Zesarewitsch un Keelwirsta kungu Aleksanderu Nikolajewitschu libds schim wezzumam usturrejis. Un nu mehß Lewis luhdsam, wisschehligais Waldineeks, swehti scho tawu kalpu, kas behrnu gabdus nodsihwojis, un peeauguschu zilweku fahrtä nahk. Peenemm no winna muttes Keisera dehla swehtu swehrestibu, bet winna firdi eespeedi ne ween scho swehrestibu, bet arri wissu tawa swehta garra spehku. Lai winsch par pilnigu wihru tohp, stiprini winnu ar tawu swehtu garru, lai tas prahts eeksch winna, zaur tew apgaismohts, wiffas eekahroschanas sawalda, lai winsch fawu firdi skaidru pafarga no wisseem meefas labrummeem un lai zaur to fataisihis tohp pahz zilwekem waldisht. Dohd winnam ilgu, wesselu un laimigu muhschu saweem deewabihjigeem wezza-keem par preeku, Kreewu walsti par apstiprina-schanu, un tawam wisswehtakajam wahrdam par gohdu.“

Kad schi Deewaluhgschana bij pabeigta, tad Keisers nehme Krohnamantineeku pee rohkas un wedde to pee to altarinu ar Ewangeliuma grahmatu, fur Keisera dehs scho swehrestibu nolassija, un pehzak fawu wahrdu rakstija appakshä:

„Es sohlu un swehreju eeksch ta wahrda Deewa ta Wissuwalditaja un preeksch winna swehta Ewangeliuma, ka es augsti zeenigam Keiseram, mannam wisschehligam kungam-un tehwoam taifni un ustizzami deeneht, un eeksch wiffahm leetahm paklaufiht gribbu, mannu dschwibu libds pehdigai affins lahsei netaupidams, un wiffas pee Keisera augstas patwaldischanas, spehka un warras peederrigas teefas un wallas, kas woi zaur likkumeem nospreestas woi us preekschu wehl taps zeltas, pehz sawas wisslabbakas sumaschanas un zil spehju un warru, fargahnt un aistahweht; us to wissu skubbinadamees kas augsti zeeniga Keisera ustizzamam deenestam un winna walstibai warr par labbu buht. —

Ka Krohnamantineeks wiffas Kreewu walsts un tahs ar winnu saweenotas Pohlu semmes un Pinnu semmes es peesohlu un swehreju, ka es wiffus likkumus par Krohna mantoschanu un Keisera zilts likkumus, kas walsts grunta = likkumu grahmatos usrakstitas, pee wiffa winnu spehka un skaidribas gribbu usturreht, kas man Deewa un winna pastaras teefas preekschä buhs jaatbild. —

Kungs, Deews, muhsu Tehwu Deews un Rehninu Rehniasch! mahzi, apgaismo un waddi manni tanni augstä ammatä, ka es sawä laikä usnemtschu; lai ta pee tawa gohda krehla sehbedama gudriba manni pawadda. Suhti to no tawas swehtas debbes, ka es to saprohtu kas preeksch tawahm azzim patihkams un pehz taweem bausleem taifniba irr. Eeksch tawu rohku es pawehleju fawu firdi. Amen.“

Krohnamantineeks lassija eesahkunnä to swehrestibu ar stipru un skannigu balsi, bet kad Deewu peefauze tad winnam bals trihzeja, un affaras birre no azzim. Daschreis lassija atkal no jauna, bet firds bij til gauschi pahrneimta ka til-kai ar raudahm warreja pabeigt.

Kad fawu wahrdu appaksch swehrestibu bij rakstijis, Keisers winnu ar firnigas mihlestibas sihmehm apkampe, to buttschoja trihs reises un peewedde pee Keiserenes. Keelwirsts gribbeja mahiti apkampt, bet Keisers drihsak klahnt, apkampe Keisereni papreekschu un nehme mahiti un

dehlu farwâs rohkâs. — Wiffi, kas tur klabt bija, raudaja lihds no mihlestibas un preeka, un luhds Deewu par farwu mihlu Keiseru un winna peederrigeem.

Pehz tam dseebaja turpat basnizâ Lew Deewu flarwejâ, un ahra schahwe ar dischgabbaleem Pehterburgas eedsihwotajeem par sinnu, kas no-tizzis. —

Pehz schahs swehrestibas tappe tas Leelwirfts arri wehl par farra wihru swehrinahts. Rahdâ leelâ pils-istabâ bij trohna (Keisera gohda-kreh-fla) preekschâ altars nolifts ar swehtu krustu un Ewangeliuma grahmatu. Gwardias karrogi un zitti flaweti karrogi bij ap trohnu stahditi, un dauds augstu wirsneeku, islassitu greenadeeru un farra stohlneeku no augstu muischneeku kahrtas stahweja apfahrt. Winni eenahze ar musihki, un kad pats Keisers ar Keisereni un dehlu nahze, tad spehleja to meldinu: Deews usturr Keiseru.

Keiserene uskahpe us trohni, Keisers stahweja us trohna pakahpu un Krohna mansineeks trohna preekschâ. Keisers peewedde dehlu pee altara, fur gwardias augstakais mahzitajs winnam tah-du swehrestibu preekscha fazzija:

„Es fohlu un swehreju ta Wiffuwalditaja Deewa preekschâ, ka es augsti zeenigam Keiseram, mannam wisschehligam tehwan, ka far-ra likkumds pawehlehte, ustizzigi, paklaufigi un tikluschi deeneht gribbu; es fohlu zeeniga Keisera un winna walstibas eenaidneekem ar mannu meesu un dsihwibu eeksch lehgereem un stiprahm pilsehtahm, pa juhru un semni, pee pilsehtu apfehshanahm un sturmeschanahm un wisseem far-ra-notikkumeem, kautkahdi buhtu, drohschi un spehzigi pretti stahweht. Es fohlu, ja es fo dsirdu jeb redsu kas pretti muhsu zeenigu Keiseru paschu, jeb pretti winna farra spehlu, jeb pretti winna walsti un pretti ta Krohna labbumu warr buht, tad es to sinnamu darrischi, un pehz man-nas wisslabbas sinnaschanas wehrâ nemschu, kas teem par labbu. Tik teescham ka mans gohds un manna dsihwiba man mihla irr. Es pee-fohlu eeksch wissahm leetahm ta turrekees, ka wee-nam gohbigam, paklaufigam, spehzigam un

drohscham farra wihram peenahkabs; us to lai tas wiffuspehzigais Deews man palihds!“

Pehz tam saldati munstereja ar musihki, far-rogi tappe preeksch trohna nolaisi, Keisers dewe mihligi saldteem labbeenu un no winna pateif-schanahm pawaddihts aisgahje ar farweem pee-derrigeem un zitteem augsteem fungeem us sa-wahm istabahm.

Schini Krohnamantineeka gohda-deenâ tap-pe dascheem laudim leelas scheblastibas darritas. Krohnamantineeks to paschu deenu Pehterbur-gas Generalgubernatoram 50,000 (pee-desmits tuhstoschus) rublus suhtija un pawehleja lai scho naudu pilsehtas nabbageem isballa, ka tee arri preezatohs un Deewu par farwu schehligu Keiseru luhgtu. Warschawâ eeksch Pohlu semmes tappe 17 zilwekeem, kas zitti nahwi, zitti zittu gruh-tu strahpi bij pelnijuschi, us Keisera pawehleschanu wissa strahpe atlaista. — Un tapehz lai mehs arri Deewu no firds luhdsam: Kungs, usturr muns mihlu Keiseru lihds ar winna Krohnamantineeku un augsteem peederrigeem! —

M i h l a.

So mas zeenijams es eeksch tawahm azzim esmu, jo wairaf zeenijama irr ta weeta, fo es tewi ap-fargaju, bet tomehr tu rahdees preeksch tahs pa-faules, itt ka es tew mas derrigs buhtu, un tu nometti manni daschureij eeksch daschahm katti-nahm. — c 3.

Mihklas^{*} usminneschana^{*} Nr. 17.
Saule.

Teefas fluddinafchanas.

Wiffi tee, kam kahdas kaisnas parradu prassischa-nas pee ta nomirruscha liggahles fainneeka Wezepree-kultu Unsa buhtu, tohp scheid usaizinati, lai lihds gto Juhni f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs. Kas to nebarrihs, wehlaki wairs netaps peenemts.

Uggales pagasta teefa 16tâ Aprila 1834. 2

† † † Numneek Mattihs, pagasta wezzakais.
C. Freyberg, pagasta teefas ffrhweris.

No Leelas Plattohnes pagasta teefas tohp wiffi par-radu deweji ta nelaika Leelas Plattohnes dischlara Jaime Jansohn usaizinati, us to 5tu Juhni f. g. pee

schihß pagasta teefas ar sawahm prassifchanahm un winnu peerahdischanahm peeteiktees, ar to pamahzifchanu, fa wehlaki neweens wairß netaps peenemts.

Leelas Plattobnes pagasta teefa 11tâ Mei 1834. 2
(L. S.) ††† Muischnect Jannis, pagasta wezzakais.

(Nr. 36.) Chr. Jacobsohn, pagasta teefas ffrihweris.

No Wezfaules pagasta teefas tohy wiffi tee, kam taifnas parradu prassifchanas pee teem Wezfaules muischas fainneekem Pawahru Kriwuffte Jehlaba un Kreilenu Scherwel Fahna buhtu, fas nespehziabas un inventariuma truhkuma dehl paschi fawas mahjas atbewuschi un par kurreu mantahm konkurse nolikta, usazinati, lai wifswehlaki lihds 22tro Juhni f. g. pee schihß teefas peeteizahß, jo pehz nolikta termina neweens wairß netaps peenemts.

Wezfaules pagasta teefa 11tâ Mei 1834. 3
(L. S.) Punnen Krist, pagasta wezzakais.
(Nr. 60.) F. Kouspet, pagasta teefas ffrihweris.

No Wezfaules pagasta teefas tohy wiffi tee, kam taifnas prassifchanas pee ta nomirruscha fainneeka Purmalu Jehlaba buhtu, par kurreu mantu inventa-

riuma truhkuma dehl konkurse nospreesta, usazinati, lai wifswehlaki lihds 22tro Juhni f. g. pee schihß teefas peeteizahß, jo pehz nolikta termina neweens wairß netaps peenemts.

Wezfaules pagasta teefa 11tâ Mei 1834. 3
(L. S.) Punnen Krist, pagasta wezzakais.
(Nr. 61.) F. Kouspet, pagasta teefas ffrihweris.

No Dohbeles pagasta teefas tohy wiffi tee, kam fahdas taifnas prassifchanas pee ta Miltinu muischas fainneeka Lauku Krischjahna buhtu, fas fawas mahjas nespehziabas dehl atdewis, usfaukti, lai wifswehlaki lihds 9to Juhni f. g. pee schihß pagasta teefas peeteizahß, ar to pamahzifchanu, fa wehlaki neweens wairß netaps peenemts.

Dohbeles pagasta teefa 12tâ Mei 1834. 3
Carl Blumenfeldt, pagasta wezzakais.
(Nr. 413.) L. Ewertß, pagasta teefas ffrihweris.

Zitta fludbinaschana.

Estâ Mei ideijohß peektâ nahfoht to nakti Krohna Upschupes fainneekam Pischku Indrikam gaischi pahßs firgß sagts, 7 gaddus wezß, ar mellu asti, mellem farreem un behru ffrihpi pahß mugguru. Kas tam fainneekam scho firgu atskappehß, dabbusß 3 fudr. rublus.

Naudas, labbibas un prezzu firgus us plazzi. Rihgê tanni 7tâ Meiia 1834.

	Sudraba naudâ. Rb. Rp.			Sudraba naudâ. Rb. Rp.	
3 rubli 57½ kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohds fannepu . . . . . tappe makfahßs ar	—	60
5 — papihru naudas	I	38	I — linnu labbakas surtes — —	2	60
I jauns dahlderis	I	32	I — fliktakas surtes — —	2	40
I puhßs rubsu . . . . . tappe makfahßs ar	I	50	I — tabaka	—	90
I — kweeschu	I	80	I — dselves	—	65
I — meeschu	I	5	I — sweesta	2	25
I — meeschu = putrainu — —	I	50	I muzza filku, preeschu muzza — —	5	—
I — ausu	—	75	I — wihfeschnu muzza — —	5	25
I — kweeschu = miltu — —	2	20	I — farkanas fahls	6	—
I — bihbeletu rubsu = miltu — —	I	70	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rubsu = miltu — —	I	45	I — rupjas baltas fahls — —	4	25
I — firnu	I	40	I — smalkas fahls	4	—
I — linnu = sehklas	2	25	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudû weenâ makfâ.		
I — fannepu = sehklas	I	50			
I — fimmenu	5	—			

B r i h w d r i e k e h t .

No juhrmallas-gubernementu augstas waldifchanas puffes: Hofraht von Braunfchweig, grahm, pahrluhkotais.